

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

PENSJONSORDBOK

Aldersgrense	Den alderen medlemmet har rett og plikt til å fratre med løpende alderspensjon i offentlig tjenstepensjonsordning (HKP). Generell aldersgrense er 70 år. For enkelte stillinger er det fastsatt lavere aldersgrense, se særaldersgrense.
Alderspensjon	Alderspensjon er en ytelse som skal sikre at den enkelte har en inntekt i alderdommen.
Alderspensjon i folketrygden (NAV)	<p>Pensjon som avhenger av inntekten som yrkesaktiv. Utbetales av NAV. Opptjening til alderspensjon i folketrygden (NAV) i skjer både etter gammel og ny opptjeningsmodell.</p> <p><u>Gammel opptjeningsmodell (gammel alderspensjon)</u> Gjelder for de født før 1963, der årskullene 1954-1962 fases gradvis ut (1954 kullet får 9/10 gammel og 1/10 ny modell osv.)</p> <ul style="list-style-type: none">- Opptjening fra fylte 17 år til 75 år (fra 1943 kullet).- De 20 beste inntektsårene teller (besteårsregel).- Antall år med botid (trygdetid) i Norge etter fylte 16 år teller.- Gammel årlig alderspensjon består av grunnpensjon og tilleggspensjon. De med lav opptjening kan i tillegg få et pensjonstillegg eller minstenivåtillegg for å nå minste pensjonsnivå. <p><u>Ny opptjeningsmodell (ny alderspensjon)</u> Ble innført fra 2011. Gjelder for de født etter 1953, der årskullene 1954-1962 fases gradvis inn (1954 kullet får 9/10 gammel og 1/10 ny modell osv.)</p> <ul style="list-style-type: none">- Årlig inntekt i alle år fra 13 til 75 år gir opptjening i en pensjonsbeholdning (alleårsregel)- 18,1 % av pensjonsgivende inntekt begrenset til 7,1G legges til i pensjonsbeholdningen.- Ny årlig alderspensjon (inntektspensjon) tilsvarer pensjonsbeholdning fordelt på forventet gjenstående levetid ved start uttak. For de med lav opptjening kan det gis et tillegg for å nå garantipensjonsnivået.
Alleårsregel	Alleårsregel er et begrep som ble innført i folketrygden (NAV) i 2011 i forbindelse med ny opptjeningsmodell. Alle år som man er i arbeid fra det året man fyller 13 år til det året man fyller 75 år teller med i opptjening av alderspensjon fra folketrygden (NAV). For de som er født mellom 1954 og 1962 gjelder regelen

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>delvis. For de som er født fra og med 1963 gjelder regelen fullt ut.</p> <p>I den offentlig tjenstepensjonsordningen (HKP) er alleårsregel innført i påslagsordningen. Se for øvrig «Påslagsordning».</p>
Avtalefestet pensjon (AFP)	<p><u>Født før 1963:</u> Tariffpartene har vedtatt egne vedtekter for AFP, jfr. Vedlegg til hovedtariffavtalen, som gir tariffestet rett til å fratruke fra 62 år på visse vilkår. Fra 62 år regnes AFP fra tjenstepensjonsordningen (HKP) som den forventede alderspensjonen fra folketrygden (NAV) med tillegg på kr. 20.400 pr. år (folketrygdberegnet AFP). Fra 65 år utbetaler HKP det høyeste av folketrygdberegnet AFP og tjenstepensjonsberegnet AFP. Tjenstepensjonsberegnet AFP tilsvarer bruttopensjon. Fra 67 år avløses AFP av vanlig alderspensjon som samordnes med pensjon fra folketrygden (NAV).</p> <p><u>Født etter 1963:</u> Tariffpartene ble 3. mars 2018 enige om en ny avtale om pensjonsløsning i offentlig sektor. AFP fra HKP skal beregnes som en livsvarig ytelse etter modell fra privat sektor. Flere inngangsvilkår må være oppfylt for å kvalifisere til AFP.</p>
Barnepensjon	Når et medlem i offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) dør, har gjenlevende barn rett til barnepensjon. Pensjonen varer ut den måneden barnet fyller 20 år.
Barnetillegg	Barnetillegg gis til alders- og utførepensjonister som forsørger barn under 18 år.
Besteårsregel	Besteårsregelen betyr at tilleggspensjonen i folketrygden (NAV) beregnes som et gjennomsnitt av de 20 beste inntektsårene. De som er født før 1963 får hele eller deler av alderspensjonen beregnet etter denne regelen.
Betinget tjenstepensjon	Gis til medlemmer i offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) født etter 1962 som ikke kvalifiserer til offentlig AFP. Betinget tjenstepensjon kan sees på som et sikkerhetsnett som skal dempe tapet av manglende AFP. Opptjening til betinget tjenstepensjon starter 01.01.2020.
Bruttopensjon	<p>Beregnet ytelse i offentlig tjenstepensjonen (HKP) før eventuell samordning med folketrygden (NAV) og andre samordningspliktige ytelser.</p> <p>For alderspensjon i bruttopensjonsordningen utgjør bruttopensjonen 66 % av pensjonsgrunnlaget når medlemmet</p>

hkp

HAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>har full tjenestetid (før levealdersjustering). Er tjenestetiden kortere, reduseres bruttopensjonen forholdsmessig (avkortes med tjenestetidsfaktor). Se for øvrig «Pensjonsgrunnlag».</p>
Bruttopensjonsordning	<p>Pensjonsordning som kompenserer for kutt i folketrygden (NAV), slik at samlet pensjon er «upåvirket» av endringer i folketrygden. Gir medlemmer med full pensjonsgivende tjenestetid i bruttoordningen en samlet alderspensjon fra tjenstepensjonsordningen (HKP) og folketrygden (NAV) på tilsammen 66 % av pensjonsgrunnlaget (før levealdersjustering).</p> <p>Etter levealdersjustering kan samlet pensjon bli lavere enn 66 %. Årskull født før 1959 er likevel sikret et samlet pensjonsnivå på minst 66% etter levealdersjustering, forutsatt full opptjening i bruttoordningen og tidligst uttak av alderspensjon i folketrygden (NAV) ved 67 år.</p> <p>Ansatte i offentlig sektor født før 1963 har tjenstepensjon kun i bruttopensjonsordningen. Ansatte født etter 1962 har opptjening i bruttopensjonsordningen frem til og med 31.12.2019. Fra 01.01.2020 er de som er født etter 1962 innmeldt i «Påslagsordningen».</p>
Delingstall	<p>Delingstall brukes i forbindelse med levealdersjustering av pensjon. Delingstallet er det samme som forventet gjenstående levealder for ditt årskull på det tidspunktet du tar ut pensjon. NAV fastsetter endelige delingstallet for uttaksaldre mellom 62 år og 75 år i det året et årskull fyller 61 år. Se for øvrig «Levealdersjustering».</p>
Ektefellepensjon	<p>Gjenlevende ektefelle eller registrert partner etter et medlem offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) har som regel rett til ektefellepensjon. Det samme gjelder gjenlevende ektefelle etter et tidligere medlem som mottok avtalefestet pensjon. Samboere har ikke rett til ektefellepensjon, men fraskilte ektefeller kan ha rett.</p>
Etteroppgjør	<p>Årlig av regning av pensjon der HKP sammenligner faktisk arbeidsinntekt oppgitt i skatteoppgjøret mot den inntekten som HKP har lagt til grunn ved beregning av pensjon. Dersom pensjonisten har tjent mer enn det som er lagt til grunn beregner HKP et krav i etteroppgjøret for tilbakebetaling av for mye utbetalt pensjon. Dersom pensjonisten har tjent mindre får han penger tilbake dersom han har rett til dette.</p> <p>HKP foretar etteroppgjør for folketrygdberegnet AFP og uførepensjon.</p>

hkp

HAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

Faktisk inntekt etter uførhet	Faktisk inntekt etter uførhet fastsettes på bakgrunn av opplysninger fra Skatteetaten når skatteoppgjøret foreligger. Inntekten danner grunnlag for etteroppgjør av uførepensjon fra HKP. Faktisk inntekt etter uførhet skal sammenholdes med inntektsgrensen som er fastsatt ved innvilgelse av midlertidig eller varig uførepensjon. Dersom faktisk inntekt overstiger inntektsgrensen skal pensjonsutbetalingen avkortes. Inntil skatteoppgjøret er klart, kan HKP avkorte løpende uførepensjon ut fra forventet faktisk inntekt.
Fleksibel alderspensjon	<p>Fleksibel alderspensjon i folketrygden (NAV) ble innført 1. januar 2011 og betyr at du kan velge uttakstidspunkt og uttaksgrad av alderspensjon fra fylte 62 år fem til du fyller 75 år. For å kunne ta ut alderspensjon før fylte 67 år må du ha tjent deg opp rettigheter som minimum tilsvarer nivået for minstepensjon eller garantipensjon. Du kan fortsette å jobbe som før.</p> <p>Offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) har andre regler. For deg som er født etter 1962 vil pensjonsopptjening fra 01.01.2020 kunne tas ut fleksibelt etter modell fra folketrygden (NAV), og med samme inntektsmuligheter. For den delen som er opptjent før 01.01.2020 og for årskull født før 1963 vil det være sammenheng mellom pensjon og fratreden av stilling.</p>
Folketrygden	<p>Statlige pensjonssystem som ble innført i 1967. Alle som lovlig bor eller arbeider i Norge er medlemmer av folketrygden. Alderspensjon er den største pensjonen i folketrygden. Den skal gi både en minstesikring og en standardsikring gjennom pensjon som avhenger av inntekten som yrkesaktiv.</p> <p>Det er NAV som utbetaler pensjon fra folketrygden. Pensjon fra folketrygden kan derfor omtales som pensjon fra NAV.</p>
Folketrygdberegnet AFP	<p>Gjelder for medlemmer født før 1963. Avtalefestet pensjon som beregnes på grunnlag av opptjening i folketrygden (NAV).</p> <p>Pensjonen skal avkortes for arbeidsinntekt. Forventet inntekt etter uttak av pensjon oppgis i søknad. Det foretas så et årlig etteroppgjør der det foretas en avregning ut fra faktisk inntekt. Se for øvrig «Avtalefestet pensjon (AFP)» og «Toleransebeløp».</p>
Fondsbaserte ordninger	De årlige pensjonsutbetalingene finansieres av fond som er bygget opp med premieinnbetaling og finansavkastning over tid. Private og kommunale tjenstepensjoner er slike ordninger.
Forholdstall	Forholdstall brukes i forbindelse med levealdersjustering av alderspensjon i folketrygden (NAV) og offentlig tjenstepensjon

hkp

HAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>(HKP) for å beregne hele eller deler av den årlige pensjonen for årskullene 1943 - 1962.</p> <p>Forholdstallet ble ved innføring satt til 1 for 1943-kullet ved uttak 67 år. For andre årskull og andre uttaksaldre uttrykker forholdstallet i hovedsak hvor mye forventet gjenstående levetid avviker fra forventet gjenstående levetid for 1943-årskullet ved 67 år. Et forholdstall lavere enn 1 innebærer kortere gjenstående levetid og dermed høyere årlig pensjon. Et forholdstall større enn 1 innebærer lenger gjenstående levetid og lavere årlig pensjon.</p> <p>NAV fastsetter endelige forholdstall for uttaksaldre mellom 62 og 75 år i det året et årskull fyller 61 år. Se for øvrig "Levealdersjustering".</p>
Fripolise	<p>Når en arbeidstaker slutter å være medlem i pensjonsordningen, for eksempel ved skifte av jobb, kan arbeidstakeren ha opparbeidet seg fremtidige pensjonsrettigheter. I ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger (privat tjenstepensjon) kalles disse rettighetene for en fripolise. I offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) brukes begrepet «opsatt pensjon». Se for øvrig «Opsatt pensjon».</p>
Førtidspensjon	<p>Ordninger hvor pensjonsutbetaling tar til før ordinær pensjonsalder, for eksempel avtalefestet pensjon (AFP) for årskull før 1963.</p>
Garantert pensjonsnivå	<p>Gjelder for medlemmer i offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) som er født før 1963. Ved full opptjening (30 år) garanterer HKP en alderspensjon på minst 66 % av pensjonsgrunnlaget (før leveraldersjustering). Garantien gjelder samlet pensjon fra HKP og folketrygden (NAV) ved uttak i folketrygden (NAV) tidligst fra fylte 67 år. Årskullene 1959-1962 har en gradvis nedtrapping av garantien og kan dermed få under 66 % samlet pensjon.</p>
Garantipensjon/ Garantipensjonsnivå	<p>Garantipensjon i ny alderspensjon fra folketrygden (NAV) avløser minstepensjon/minste pensjonsnivå i gammel alderspensjon. Den skal sikre et akseptabelt pensjonsnivå for personer med lav eller ingen opptjent inntektspensjon, og beregnes på bakgrunn av trygdetid (botid).</p>
Garantitillegg	<p>På grunn av levealdersjustering kan samlet pensjon fra tjenstepensjonsordningen (HKP) og folketrygden (NAV) bli lavere enn 66 %. HKP gir da et tillegg i pensjonen for å oppnå det garanterte nivået. Årskull før 1959 får fullt garantitillegg,</p>

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>mens årskullene 1959-1962 får en gradvis nedtrapping av garantitillegget. Se for øvrig "Garantert pensjonsnivå" og "Individuell garanti".</p>
Gjenlevendepensjon	<p>Ytelse fra folketrygden (NAV) som gjenlevende kan ha rett til før 67 år dersom ektefellen går bort.</p>
Gjennomsnittlig stillingsprosent	<p>En arbeidstaker kan ha varierende stillingsprosent i løpet av medlemstiden. Når bruttopensjonen skal fastsettes, vil tjenstepensjonsordningen (HKP) beregne hva den gjennomsnittlige stillingsprosenten har vært. Ved mer enn 30 års medlemstid er de 30 årene med høyest stillingsprosent som teller.</p>
Gradert pensjon	<p>Gradert pensjon er delvis pensjon som utbetales når en arbeidstaker ikke fratrer helt, men går ned i deltidsstilling (gjelder bruttopensjonsordningen i offentlig tjenstepensjon (HKP).</p> <p>I påslagsordningen i offentlig tjenstepensjon (HKP) er det ikke sammenheng mellom fratreden av stilling og pensjonsgrad. Medlemmet kan imidlertid velge gradert uttak av pensjon (pensjonsgrad mindre enn 100%).</p>
G-regulering	<p>De oppsatte pensjonsrettighetene (i bruttopensjonsordningen) og oppspart pensjonsbeholdning (i påslagsordningen) økes hvert år i takt med økningen i folketrygdens grunnbeløp. Dette skal sikre opprettholdelse av kjøpekraften og en inntektsutvikling på linje med de yrkesaktive.</p> <p>Løpende uførepensjon og etterlattepensjon for de under 67 år økes årlig i takt med økningen i grunnbeløpet. Resterende pensjoner reguleres med lønnsvekst (økning i grunnbeløpet) fratrukket 0,75 %.</p>
Grunnbeløp (G)	<p>Et kronebeløp som benyttes ved beregning av ytelser og pensjonsopptjening fra folketrygden (NAV). Grunnbeløpet oppjusteres årlig av Stortinget i samsvar med lønnsveksten i samfunnet.</p>
Grunnpensjon	<p>Grunnpensjon er en del av gammel alderspensjonen fra folketrygden (NAV). Full grunnpensjon for pensjonister som ikke har ektefelle/samboer med egen inntekt eller pensjon, er lik grunnbeløpet. For de fleste andre er full grunnpensjon lik 90 prosent av G. For å få full grunnpensjon må man ha vært bosatt i Norge i minst 40 år etter fylte 16 år.</p>
Hovedtariffavtalen (HTA)	<p>Hovedtariffavtalen (HTA) er den viktigste tariffavtalen i KS-området med bestemmelser blant annet om lønn og godtgjøringer, lokale forhandlinger, arbeidstid og pensjon (før</p>

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>01.01.2020). Fra 01.01.2020 er reglene om pensjon flyttet ut av hovedtariffavtalen og inn i "SGS 2020 Pensjonsordninger".</p> <p>(KS er landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon og forhandlingspart i lønnsoppgjørene).</p>
Individuell garanti	<p>Ved innføring av levealdersjustering i pensjonsreformen i 2011 ble det gitt en individuell garanti for rettigheter i tjenstepensjonsordningen for medlemmer som per 1. januar 2011 hadde 15 år eller mindre igjen til 67 år (dvs. t.o.m 1958 kullet). Disse ble sikret 66 % av pensjonsgrunnlaget (i tjenstepensjonsordningen) ved fylte 67 år ved 30 års opptjeningsstid. Den individuelle garantien er senere utvidet til også å omfatte årskullene 1959-1962, men da med en gradvis nedtrapping av garantien. Se for øvrig "Garantitillegg".</p>
Innskuddsbasert ordning	<p>Pensjonsordninger der innbetalingen er fast og kjent, mens pensjonen er usikker. Pensjonen vil avhenge av avkastningen av de innbetalte pensjonspremiene. Private tjenstepensjoner kan være slik.</p>
Inntekt etter uførhet (IEU)	<p>Tilsvarende forventet samlet restinntektsevne etter uførhet. Fastsettes ved innvilgelse av midlertidig eller varig uførepensjon i HKP og ved innvilgelse av uføretrygd i folketrygden (NAV). Inntekt etter uførhet reguleres årlig med samme prosentvise økning som grunnbeløpet (G) øker.</p>
Inntektsgrense	<p>Den inntekten en uførepensjonist kan ha uten at uførepensjonen blir redusert. Fastsettes ved innvilgelse av pensjon.</p> <p>Utgangspunktet er at inntektsgrensen er lik inntekt etter uførhet (IEU). Dersom det er innvilget uføretrygd i folketrygden (NAV) økes inntektsgrensen med et fribeløp på 40% av grunnbeløpet (G).</p>
Inntektpensjon	<p>Gjelder helt eller delvis for de som er født i 1954 eller senere.</p> <p>Alderspensjonen fra folketrygden (NAV), består av inntektpensjonen og eventuelt tillegg for å oppnå garantipensjon. Størrelsen på inntektpensjonen er avhengig av hvor stor pensjonsbeholdning man har tent opp.</p>
Justeringstall	<p>a) For årskullene 1943 -1953 er justeringstallet = forholdstallet (Årskullene har kun gammel opptjeningsmodell i folketrygden)</p>

hkp

HAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>b) For årskull fra og med 1963 er justeringstallet = delingstallet/13,42 (Årskullene har kun ny opptjeningsmodell i folketrygden)</p> <p>c) Årskullene 1954-1962 får en forholdsmessig av nye og gamle opptjeningsregler i folketrygden. Disse årskullene får dermed justeringstall forholdsmessig beregnet både ut fra a) og b)</p> <p>Se for øvrig "Levealderjustering"</p>
Karens	<p>Det kreves ikke helseerklæring ved innmelding i den offentlige tjenstepensjonsordningen (HKP). Rett til uførepensjon inntreder derfor ikke når inntektsevnen blir nedsatt innen to år etter at medlemmet tiltrådte stillingen, og nedsettelsen skyldes en sykdom eller lyte som medlemmet led av eller hadde symptomer på ved tiltredelsen, og som det må antas at han eller hun da kjente til. Det samme gjelder dersom et medlem som har deltidsstilling, får økt stillingsprosenten.</p>
Knekkpunkt	<p>Grensen mellom den del av lønn/pensjonsgrunnlag som medregnes 100 % ved pensjonsberegningen, og den del som medregnes delvis/eller ikke medregnes.</p> <p>I gammel opptjeningsmodell i folketrygden (NAV) er knekkpunktet 6 G. Inntekt mellom 6 og 12 G medregnes bare med 1/3. I ny opptjeningsmodell i folketrygden (NAV) (innfasing fra 1954 kullet) er knekkpunktet 7,1 G. Inntekt over 7,1 G medregnes ikke.</p> <p>I offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) medregnes all inntekt opp til 12 G. I påslagsordningen (fra 1963 kullet) gis det ekstra pensjonsopptjening for inntekt over 7,1 G for å kompensere for manglende opptjening i folketrygden (NAV).</p>
Kompensasjonsgrad	<p>Kompensasjonsgraden viser hvor stor andel av pensjonsgrunnlaget en uførepensjonist får kompensert gjennom uførepensjon (100 % uførepensjon per kalenderår dividert med pensjonsgrunnlaget).</p> <p>Det er kompensasjonsgraden som avgjør hvor stor reduksjonen i utbetalingen av uførepensjon skal være når inntekten overstiger inntektsgrensen.</p>
Levealderjustering	<p>Levealderjustering ble innført både i folketrygden (NAV) og i offentlig tjenstepensjonsordning fra 2011, og kom som følge av at den gjennomsnittlige levealderen i Norge har økt. Det innebærer at din opptjente pensjon eller pensjonsbeholdning skal justeres i forhold til antall leveår det er forventet at ditt</p>

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>årskull har igjen på det tidspunkt du tar ut alderspensjonen. Levealdersjustering gjøres ved hjelp av forholdstall, delingstall og justeringstall.</p> <p>Forholdstall brukes til levealdersjustering av alderspensjon i folketrygden (NAV) for den delen av pensjonen som er beregnet etter gammel opptjeningsmodell, og til levealdersjustering av alderspensjon i tjenstepensjonsordningen (bruttopenpensjonsordning i HKP) for årskullende 1943-1962. Beregnet pensjonen deles på forholdstallet. Se for øvrig "Forholdstall".</p> <p>Delingstall brukes til levealderjustering av alderspensjon i folketrygden (NAV) for den delen av pensjonen som er beregnet etter ny opptjeningsmodell, og til levealdersjustering av tjenstepensjon og AFP fra tjenstepensjonsordningen (HKP) for de som er født etter 1962. Her bygges det en pensjonsbeholdning ("sparekonto"). Årlig pensjon beregnes ved å ta oppspart pensjonsbeholdning og dele på delingstallet. Se for øvrig "Delingstall".</p> <p>Fra år 2020 skal tjenstepensjon opptjent i bruttoordningen levealderjusteres ved hjelp av justeringstall. Beregnet pensjon deles da på justeringstallet. Se for øvrig "Justeringstall".</p>
Medlem	Arbeidstaker som er tilknyttet en offentlig tjenstepensjonsordning. Som medlem regnes også alderspensjonist som har sluttet i medlemsberettiget stilling etter oppnådd pensjonsalder, og uførepensjonist som er blitt ufør mens vedkommende var i tjeneste.
Medlemskap i HKP	<p>Alle ansatte (fast eller midlertidige) hos en arbeidsgiver som har pensjonsordning i HKP skal meldes inn i ordningen. Før juli 2013 var det minimumsgrenser for rett til medlemskap.</p> <p>Ved innmelding i pensjonsordningen får medlemmet tilsendt et medlemsbevis (innmeldingsbrev) fra HKP.</p> <p>Medlemmet trekkes 2 prosent av lønnen som pensjonsinnskudd. Arbeidsgiver dekker øvrige utgifter til pensjonsordningen.</p>
Medlemstid	Som medlemstid i offentlig tjenstepensjonsordning regnes den tid det er betalt medlemsinnskudd for. Som medlemstid regnes også den tid medlemmet har hatt uførepensjon. Medlemstiden benyttes ved beregning av pensjon.

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

Minste pensjonsnivå (minstepensjon)	Minste pensjonsnivå er en grunnsikring i folketrygden (NAV) sin alderspensjon som gis til dem som har lav eller ingen opptjening av tilleggspensjon. Fullt minste pensjonsnivå gis fra 67 år til dem som har 40 års trygdetid. Minste pensjonsnivå er en del av regelverket som helt eller delvis omfatter dem som er født før 1963.
Minstepensjonstillegg	Minstenivåtillegget i folketrygden (NAV) sikrer at utbetalt alderspensjon aldri blir lavere enn minste pensjonsnivå.
NAV	NAV administrerer og utbetaler pensjon fra folketrygden. Pensjon fra folketrygden kan derfor omtales som pensjon fra NAV. Se for øvrig «Folketrygden»
Nettoppensjonsordning	En pensjon som er uavhengig av folketrygden (NAV), og som dermed ikke automatisk kompenserer for kutt i folketrygden (NAV).
Nøytralt uttak	Samlet pensjonsutbetaling i løpet av livet blir lik uavhengig av når du velger å starte uttak av pensjonen. Jo tidligere uttak jo lavere månedlig pensjon. Dette er fordi opptjent pensjon skal fordeles over flere år enn om du tar ut pensjonen på et senere tidspunkt. Se for øvrig «Levealdersjustering».
Oppsatt pensjon	<p>Rett til fremtidig pensjonsutbetaling fra offentlige pensjonsordning (HKP). Tilsvarende en fripolise i private ordninger.</p> <p>Oppsatt pensjon gis til medlemmer som har vært ansatt hos en offentlig arbeidsgiver, men som har sluttet før oppnådd pensjonsalder. Den oppsatte pensjonsrettigheten skal hvert år øke like mye som grunnbeløpet i folketrygden.</p> <p>I bruttoppensjonsordningen kreves det minimum tre års samlet medlemskap i offentlige pensjonsordning for å ha rett til oppsatt pensjon. I påslagsordningen kreves ett års medlemskap.</p> <p>Opptjening i påslagsordningen startet 01.01.2020. Aktive medlemmer (de med en aktiv stilling i offentlig sektor pr 01.01.2020) født etter 1962 er meldt ut av bruttoppensjonsordningen 31.12.2019. Medlemmene har fått en oppsatt rett i bruttoppensjonsordningen.</p>
Opptjeningstid	Opptjeningstid angir antall år med opptjening i offentlig tjenestepensjonsordning. Se også medlemstid og tjenestetid.
Overføringsavtale	Avtale mellom de offentlige tjenestepensjonsordningene (pensjonskassene) om felles beregning og utbetaling av pensjon. Medlemstiden i de forskjellige offentlige

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>pensjonsordningene legges sammen, og pensjonen utbetales av den pensjonsordningen som medlemmet sist var medlem av, som om medlemmet hadde vært medlem av denne ordningen hele tiden.</p>
Pensjonsalder	<p>Den alderen man tidligst har rett, men ikke plikt til å ta ut alderspensjon.</p> <p>I bruttopensjonsordningen kan medlemmer i offentlig tjenstepensjonsordning (HKP) med særaldersgrense ta ut alderspensjon før fylte 67 år, og øvrige medlemmer først fra fylte 67 år. I påslagsordningen kan medlemmene i HKP ta ut alderspensjon fra fylte 62 år. Se for øvrig «Bruttopensjonsordning» og «Påslagsordning».</p>
Pensjonsbeholdning	<p>Pensjonsbeholdningen er en form for sparekonto hvor man sparer opp pensjonsrettigheter. Pensjonsbeholdning finnes både i folketrygden (ny opptjeningsmodell i NAV) og i offentlig tjenstepensjon (påslagspensjon). Beholdningen øker med en prosentvis andel av pensjongivende inntekt og reguleres årlig med lønnsvekst (G).</p> <p>Se for øvrig «Alderspensjon i folketrygden (NAV)» og «Påslagsordning» og «Påslagspensjon»</p>
Pensjongivende inntekt i folketrygden (NAV)	<p>Inntekt som gir grunnlag for pensjon i folketrygden (NAV), som for eksempel arbeidsinntekt. Trygdeytelser som blant annet sykepenger, foreldrepenger, og arbeidsavklaringspenger regnes også som pensjongivende inntekt. Perioder med omsorgsopptjening, førstegangstjeneste, arbeidsledighet eller uførhet kan også gi pensjonsopptjening i folketrygden (NAV).</p>
Pensjongivende inntekt i pensjonordningen	<p>Den inntekt som gir grunnlag for pensjon fra tjenstepensjonsordningen (HKP). Omfatter hovedlønn og eventuelle pensjongivende tillegg. Overtid blir ikke regnet som pensjongivende inntekt. Øvre grense er 12G.</p>
Pensjongivende tillegg	<p>Partene i arbeidslivet bestemmer hvilke lønnstillegg som skal være pensjongivende i tjenstepensjonsordningen (HKP). Utgangspunktet er at tillegg knyttet til arbeidsytelse er pensjongivende når de godtgjøres som årsbeløp og utbetales på samme måte som ordinær lønn, herunder: helgetillegg og kveld/natttillegg, og evt. andre ytelser som etter sentrale særavtaler er pensjongivende.</p>
Pensjonsgrad	<p>Pensjonsgrad er den prosentandel av en opptjent pensjonsrett man benytter ved utregning av pensjon.</p>
Pensjonsgrunnlag	<p>Pensjonsgrunnlaget i bruttoordningen er fastlønn i 100 % pluss eventuelle pensjongivende tillegg på pensjoneringstidspunktet</p>

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>(sluttlønn). Har medlemmet jobbet deltid justeres fastlønnen ut fra gjennomsnittlig deltid i medlemstiden. Overtid regnes ikke med i pensjonsgrunnlaget.</p> <p>Øvre grense for pensjonsgrunnlaget er 12G. I tillegg er det regler for lønnsøkning de siste 2 år før overgang til pensjon, samt regler dersom medlemmet har hatt høyere lønn tidligere.</p>
Pensjonspoeng	<p>Pensjonspoeng i folketrygden (NAV) fastsettes hvert år ved å ta årsinntekt og dele på gjennomsnittlig grunnbeløp for samme år. Gjennomsnittet av de 20 høyeste pensjonspoengene utgjør sluttpoengtallet, som brukes ved beregning av tilleggspensjon i alderspensjonen for dem som er født før 1963 (gammel opptjeningsmodell). Se for øvrig «Alderspensjon i folketrygden (NAV)».</p>
Pensjonstillegg	<p>Pensjonstillegget er en ytelse fra folketrygden (NAV) som gis til mottaker av alderspensjon med lav eller ingen opptjening av tilleggspensjon. Pensjonstillegg er en del av regelverket som helt eller delvis omfatter dem som er født i perioden 1943 til og med 1962. Pensjonstillegget "avløser" særtillegget i alderspensjon fra 2011. Se for øvrig «Alderspensjon i folketrygden (NAV)».</p>
Premiefritak	<p>En arbeidstaker i offentlig sektor som blir ufør i hele eller deler av sin stilling vil fortsatt tjene opp alderspensjon i pensjonsordningen som om han hadde fortsatt i hele stillingen. Medlemmet (arbeidstaker) er fritatt for å betale premie for den del av stillingen han er ufør for. Arbeidsgiver er ansvarlig for å betale premie i samsvar med uføregraden.</p> <p>Ved avtalt permisjon fra stillingen i inntil 2 år, er medlemmer i den offentlige tjenestepensjonsordningen (HKP) dekket i tilfelle død eller uførhet som om medlemmet ikke hadde permisjon. Det betales ikke premie for denne risikodekningen. Dersom medlemmet blir medlem av annen pensjonsordning i permisjonstiden, gjelder risikodekningen likevel ikke.</p>
Påslagsordning	<p>Tariffpartene ble 3. mars 2018 enige om en avtale om ny pensjonsløsning i offentlig sektor for årskull født i 1963 eller senere. Avtalen ble vedtatt i lov i 2019. Pensjonsløsningen har fått navnet «Påslagsordningen» da alderspensjon og AFP beregnes som et uavhengig tillegg til folketrygden (NAV) (ingen samordning).</p> <p>I påslagsordningen tjener arbeidstaker opp alderspensjon og AFP som en andel av lønnen, på samme måte som i ny</p>

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>opptjeningsmodell i folketrygden (NAV) som ble innført i 2011. Det vil lønne seg å jobber lenger og vil bli lettere å bytte jobb mellom offentlig og privat sektor.</p> <p>Opptjening i påslagsordningen startet 01.01.2020. Aktive medlemmer (de med en aktiv stilling i offentlig sektor) født etter 1962 er meldt ut av bruttopensjonsordningen 31.12.2019. Medlemmene har fått en oppsatt rett i bruttopensjonsordningen. Medlemmer født etter 1962 vil derfor kunne ha helt eller delvis tjenstepensjon fra påslagsordningen.</p> <p>Medlemmer født før 1963 har kun opptjening i bruttopensjonsordningen.</p> <p>Se for øvrig «Påslagspensjon» og «Bruttopensjonsordning»</p>
Påslagspensjon	<p>Alderspensjon utformes som en påslagsordning hvor:</p> <ul style="list-style-type: none">• arbeidstaker i offentlig sektor får en pensjonsopptjening på 5,7 prosent av inntekt inntil 12 G. I tillegg får arbeidstaker en pensjonsopptjening av inntekt mellom 7,1 G og 12 G på 18,1 %.• Opptjeningen legges i pensjonsbeholdning.• alle år i jobb fram til 75 år gir pensjonsopptjening.• pensjonen skal beregnes uavhengig av folketrygden (NAV).• medlemmet kan starte uttak av pensjon når som helst mellom 62 og 75 år, og kan kombinere pensjon med arbeidsinntekt uten at pensjonen reduseres.• Årlig alderspensjon utgjør pensjonsbeholdning på uttakstidspunktet delt på antall år med forventet gjenstående levetid (delingstall). Det vil derfor lønne seg å jobbe lenge da årlig pensjon vil øke jo senere den blir tatt ut.
Regulering av pensjoner	Se "G-regulering".
Samlet inntekt før uførhet	Samlet inntekt både offentlig og privat sektor før overgang til uførepensjon i tjenstepensjonsordningen. Anvendes ved vurdering av 80 %-grensen.
Samordning	Offentlig tjenstepensjonen (i bruttopensjonsordningen) samordnes med ytelser fra folketrygden (NAV). NAV utbetales alltid i sin helhet, mens tjenstepensjonen reduseres, slik at

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	<p>medlemmet samlet sett får oppfylt sin garanterte pensjon (se for øvrig «Bruttopensjonsordning»).</p> <p>De offentlige tjenstepensjonsordningene samordnes også med andre pensjons- og trygdeytelsene som omfattes av samordningsloven, bl.a. pensjonstrygden for sjømenn, krigspensjon og yrkesskadetrygden.</p>
SGS 2020	Ny tariffavtale for offentlig tjenstepensjonsordning gjeldende fra 01.01.2020. Se for øvrig «Hovedtariffavtalen (HTA)».
Skjermingstillegg	Et tillegg i alderspensjonen fra folketrygden (NAV) for personer født i perioden 1944-1953 som går fra uførepensjon til alderspensjon ved 67 år. Tillegget gis fordi denne gruppen ikke kan kompensere for levealdersjusteringen ved å jobbe lenger.
Sponsor	Arbeidsgiver som har pensjonsordning for sine ansatte i tjenstepensjonsordningen. Haugesund kommune er HKP sin største sponsor.
Stillingsprosent	Det er den deltiden du er forsikret for. Eventuelt ekstraarbeid med timelønn skal være med. Overtid skal ikke være med.
Særaldersgrense	Den alminnelige aldersgrensen i offentlige pensjonsordning er 70 år. Det er fastsatt lavere aldersgrense, såkalt særaldersgrense, for stillinger hvor: a) Tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning på arbeidstakerne, slik at de normalt ikke makter å utføre arbeidet forsvarlig til fylte 70 år. b) Tjenesten stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper. Særaldersgrensen for medlemmer i HKP kan være 65 eller 60 år.
Sært tillegg	Sært tillegg gis til personer t.o.m. 1943 kullet som har tjent opp liten eller ingen tilleggspensjon i folketrygden (NAV). Sært tillegg kan forekomme i folketrygden (NAV) sin alderspensjon, gjenlevendepensjon, samt i folketrygdberegnet AFP.
Tilleggspensjon	Et tillegg som gis i pensjon fra folketrygden (NAV) for årskull t.o.m 1962. Tilleggspensjon finnes i folketrygden (NAV) sin alderspensjon, gjenlevendepensjon, samt i folketrygdberegnet AFP. Størrelsen på tilleggspensjonen er avhengig av årlig arbeidsinntekt og antall år med arbeidsinntekt.. Se for øvrig «Alderspensjon fra folketrygden (NAV)».
Tjenstepensjon	En pensjon som opparbeides i arbeidsforhold, enten i offentlig eller privat sektor.

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

Tjenestepensjonsordning (offentlig)	<p>Kollektiv pensjonsordning for ansatte i staten, fylker, kommuner. Pensjonsordningens formål er å yte pensjoner til medlemmer og deres etterlatte.</p> <p>I denne ordningen fastsettes pensjonene i hovedsak som etter lov om Statens pensjonskasse.</p> <p>Offentlig tjenestepensjon utbetales etter regler i «Bruttopenjonsordningen» og «Påslagsordningen».</p> <p>De offentlige tjenestepensjonsordningene administreres av Statens Pensjonskasse, Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og av frittstående kommunale eller fylkeskommunale pensjonskasser. Frittstående pensjonskasser uten tilstrekkelig egen administrasjon benytter pensjons- eller livsforsikringselskaper til å administrere ordningen.</p> <p>HKP er tjenestepensjonsordningen for ansatte i Haugesund kommune og tilknyttede virksomheter.</p>
Tjenestepensjons-beregnet AFP	<p>Gjelder for medlemmer født før 1963. Avtalefestet pensjon som beregnes på grunnlag av opptjening i pensjonskassen. Pensjonen tilsvarer en bruttopensjon og utgjør 66% av pensjonsgrunnlaget avkortet med tjenestetidsfaktor.</p> <p>Se for øvrig «Avtalefestet pensjon (AFP)».</p>
Tjenestetid	<p>Tjenestetid i pensjonsordningen tilsvarer medlemstiden. Tjenestetid i pensjonsordningen kan avvike fra tjenestetid hos arbeidsgiver (perioden en har vært ansatt). Se for øvrig «Medlemskap i pensjonskassen» og «Medlemstid».</p>
Tjenestetidsfaktor	<p>$Tjenestetidsfaktor = \frac{tjenestetid}{full\ tjenestetid}$</p> <p>Full tjenestetid er 30 år dersom medlemmet har en aktiv stilling i offentlig sektor og slutter helt eller delvis i den for å ta ut pensjon.</p> <p>Full tjenestetid er inntil 40 år for medlemmer som slutter i sin stilling i offentlig sektor før de har rett til å ta ut pensjon.</p>
Toleransebeløp	<p>Folketrygdberegnet AFP blir ved innvilgelse avkortet ut fra forventet arbeidsinntekt etter uttak. Da det kan være vanskelig å fastsette forventet inntekt er det innført et toleransebeløp på 15.000 kroner per år før skatt. Dette betyr at pensjonisten kan tjene inntil 15.000 kroner mer enn først forventet, uten at</p>

hkpHAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

	pensjonen blir avkortet i etteroppgjøret. Se for øvrig «Folketrygdberegnet AFP» og «Avtalefestet pensjon (AFP)»
Trygdetid	Trygdetid brukes ved beregning av pensjoner i folketrygden (NAV). Trygdetid er perioder der en person har vært medlem i folketrygden, og samsvarer i hovedsak med antall år en har bodd i Norge etter fylte 16 år og fram til og med det året en fyller 66 år.
Uføregrad	Uførepensjonen fastsettes etter en uføregrad som svarer til den reduksjon av inntekt uførheten har medført. Gir uttrykk for opprinnelig innvilget pensjonsgrad.
Uførepensjon	Pensjon fra offentlig pensjonsordning (HKP) som utbetales til dem som har fått inntektsevnen nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte. HKP innvilger midlertidig uførepensjon når folketrygden (NAV) innvilger arbeidsavklaringspenger, og varig uførepensjon når folketrygden (NAV) innvilger uføretrygd. HKP kan ved uføregrad lavere enn 50 % innvilge uførepensjon uten ytelser fra folketrygden (NAV). Se for øvrig «Karens».
Uføretrygd	Ytelse fra folketrygden (NAV) som utbetales til dem som har fått inntektsevnen varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte. Som regel krav om minst 50% varig nedsatt inntektsevne.
Utbetalingsgrad	Størrelse som fastsettes for uførepensjoner fra pensjonsordningen. Dersom pensjonisten overskrider sin inntektsgrense endres ikke uføregraden, men utbetalingsgraden reduseres. Utbetalingsgrad = Redusert uførepensjon/100 % uførepensjon Se for øvrig «Inntektsgrense»
Ytelsesbaserte ordninger	Dette er ordninger som garanterer en viss størrelse på pensjonsutbetalingen, f.eks. 66 % av sluttlønnen.
80 % grensen	Dersom faktisk arbeidsinntekt etter innvilgelse av uførepensjon blir høyere enn 80% av den inntekten en hadde før en ble ufør (samlet inntekt før uførhet) skal pensjonsutbetalingen stanses.
85-årsregelen	Bestemmelse i offentlige pensjonsordning (bruttoordningen) som gjør det mulig å fratrukke med løpende pensjon 3 år før aldersgrensen, dersom summen av alder og tjenestetid er 85 eller mer.